

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jiřího Rezka a soudců JUDr. Vladimíra Doležela a JUDr. Ivony Ryšánkové, ve věci

nezletilé: **M. B.**, narozená dne XXXX
zastoupená opatrovníkem městem Uherské Hradiště
sídlem Masarykovo náměstí 19, 686 01 Uherské Hradiště

dcery matky: **N. B.**, narozená dne XXXX
bytem XXXX

dcery otce: **F. B.**, narozený dne XXXX
bytem XXXX
zastoupený LIBERI, odborovou organizací, IČO 05096685
sídlem Malé sídliště 1058/11, 266 01 Beroun

o změnu péče

o odvolání otce proti rozsudku Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 30. května 2019, č. j. P 223/2016-1360

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se mění tak, že návrh matky na svěřeni nezletilé M. do její péče se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem soudu I. stupně citovaným v záhlaví tohoto rozsudku bylo rozhodnuto takto: I. Nezletilá M. B., narozená XXXX se svěřuje do péče matky. Otec je povinen přispívat na výživu nezletilé M. B., narozené XXXX, částkou ve výši 3.800 Kč měsíčně počínaje dnem

právní moci tohoto rozsudku do budoucna. Výživné je splatné vždy do každého 5. dne v měsíci předem k rukám matky nezletilé. Tím se mění výroky I., II. a III. rozsudku Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 3. 9. 2015, č. j. Nc 177/2011-1194. II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

2. Podle nosného odůvodnění rozhodnutí soudem I. stupně se matka domáhala změny dosavadního rozhodnutí – rozsudku Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 3. 9. 2015, č. j. Nc 177/2011-1194, (schválenou dohodou rodičů byla nezletilá svěřena do jejich střídavé péče), svěřením nezletilé do její výlučné péče s podstatným odůvodněním, že za dobu střídavé péče se nepodařilo dospět k dohodě na jejím fungování, komunikace s otcem je velmi komplikovaná. Otec platí výživné nepravidelně, nezletilá čím dál častěji projevuje přání být s matkou a se starším bratrem. Podmínky střídavé péče M. nevyhovují, stěžuje si na otcovo chování a jeho péči, u otce má problémy s přípravou do školy. Po provedeném dokazování dospěl soud I. stupně k závěru důvodně podaného návrhu. Vycházel z přání nezletilé být v péči matky, které posoudil jako autentický a dále z přetrvávající nefunkční komunikace mezi rodiči, z odlišnosti ve výchovných přístupech každého z rodičů, což pro nezletilou představuje zátěž. Přitom nemá pochybnosti, že oba rodiče jsou výchovně kompetentní a mají zájem se podílet na péči o dceru, spolupracují se školou, věnují pozornost volnočasovým aktivitám dcery. Sice v některých oblastech týkajících se dcery v rámci mediace došlo k domluvě rodičů, ale s ohledem na historicky narušené vztahy a opakovanou spolupráci s odborníky bez dlouhodobého efektu však není možné předpokládat bezproblémový průběh plnění těchto dohod. V nejlepším zájmu nezletilé je vytvoření stabilního a neměnného výchovného prostředí ve spojení s respektováním jejího přání. Model střídavé péče není pro M. přínosný. Jeho zachování proti její vůli by mohlo naopak zásadně narušit vztah nezletilé k otci. Dospěl proto k závěru, že v nejlepším zájmu nezletilé je, aby byla svěřena do výlučné péče své matky, přičemž o případné úpravě styku dcery s otcem bude rozhodnuto v samostatném řízení. Současně otci bylo nově určeno výživné pro nezletilou (výrok I. rozhodnutí). O nákladech řízení bylo rozhodnuto s odkazem na ust. § 23 zákona č. 272/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních (dále jen z. ř. s.).
3. Proti rozhodnutí podal odvolání otec nezletilé s podstatným odůvodněním, že při hodnocení zájmu nezletilé nebyla soudem I. stupně zohledněna skutečnost, že matka má ve své výlučné péči nezletilou M., jeho syna a bratra nezletilé, přičemž mezi ním a synem přes soudem upravený víkendový styk došlo ke zprůtrhání vazeb v důsledku působení matky na nezletilého i na nyní již zletilou rovněž společnou dceru T., k čemuž by mohlo dojít i v případě svěřením nezletilé M. do výlučné péče matky. V důsledku vlivu matky nepovažuje postoj nezletilé za autentický. Absentuje zde objektivní důvod pro omezení jeho péče o nezletilou. Poukázal na to, že i vzdělání jeho přítelkyně mělo v rámci dosavadní střídavé péče vliv na dlouhodobě pozitivní školní výsledky dcery, na rozdíl od školních výsledků nezletilého syna a v dřívější době i starší dcery v péči matky. Poukázal na dosavadní stabilitu výchovného prostředí u něj, což nejlépe naplňuje zájem nezletilé. Vyjádřil pochybnost, do jaké míry má dítě právo zasáhnout do základních práv svého rodiče, přičemž podřízením rozhodnutí objektivně nepodloženému přání dítěte je zásadní vadou právního posouzení věci. Vytýkal dále soudu I. stupně, že neupravením mu styku s dcerou nastolil „bezvládí“ do soudního rozhodnutí o něm s poukazem na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 260/17. Navrhl změnu napadeného rozhodnutí v zamítavé, případně jeho zrušení a vrácení soudu I. stupně k dalšímu řízení. V případě změny napadeného rozhodnutí navrhl modifikaci dosavadní střídavé péče o předávání nezletilé mezi rodiči ještě v rámci dosavadní střídavé týdenní péče.
4. Matka v písemném vyjádření k odvolání v podstatném jeho odůvodnění nesouhlasila s tvrzením otce. Zdůraznila projevené přání dcery. Poukázala na to, že otec má s dětmi dlouhodobé problémy, všichni si prošli několika psychologickými poradnami a jako rodiče

několika mediacemi za účelem zlepšení vztahů mezi otcem a v té době s nezletilou T., po té i s nezl. M. Nezletilá nyní opětovně projevuje přání být více s ní a s bratrem. Poradenská a mediační činnost zpravidla byla ukončena ze strany otce a nyní již nemá smysl. Sama neovlivní chování otce a jeho jednání s dětmi. Vždy měl možnost na děti výchovně působit, jak toho využívá je však na něm. Nelze se proto divit, že mezi ním a dětmi se vztahy zhoršují a postupně jedno dítě po druhém přestane mít o něj zájem. Po osobní zkušenosti za dobu 4 let trvající střídavé péče o nezletilou M. je komunikace s otcem stále komplikovaná a veškerá odpovědnost je na ní. S napadeným rozhodnutím souhlasí a přiklání se k přání nezletilé být u otce 1x za 14 dní o víkendech. V případě zájmu nezletilé by její kontakt s otcem mohl být i rozšířen.

5. Kolizní opatrovník v písemném vyjádření k odvolání navrhl potvrzení napadeného rozhodnutí s tím, že je nutné styk otce s dcerou upravit v co nejbližší době, jelikož delší časová prodleva může mít nepříznivý dopad nejen na vztah otce a nezletilé, ale i vytvářet napjatější poměry v rodině.
6. Po zjištění, že odvolání bylo podáno osobou k tomu oprávněnou (§ 201 o. s. ř.), v zákonné lhůtě (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), týká se rozhodnutí, proti němuž je přípustné (§ 202 odst. 1 a contrario o. s. ř.), uplatněny a odůvodněny byly podle obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) odvolací důvody podle § 205 odst. 2 písm. b), e), g) o. s. ř., po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, po doplněném dokazování níže uvedenými důkazními prostředky, dospěl odvolací soud k závěru, že je důvodné.
7. Podle podstatného obsahu protokolu o ústním jednání ze dne 7. 10. 2019 sepsaném kolizním opatrovníkem nezletilá uvedla, že doposud je u ní realizovaná střídavá péče, ale „já už to tak dlouho nechci“. Přes prázdniny v poradenském centru nebyla. Naposledy, kdy byla u otce (minulý týden), nehovořili spolu o soudu. S mamkou se baví o všem, chápe ji. S otcem by se chtěla vidat jednou za 14 dní. Na Štědrý den by chtěla být u mamky. Na výlety nebo prázdniny s otcem jezdí nerada. Nechce u něj být a otec to ví, říkala mu to.
8. Podle obsahu protokolů kolizního opatrovníka sepsaných stejného dne s matkou i otcem matka uvedla, že střídavá péče doposud funguje jako předtím, má však za to, že dcera je v tomto systému péče nespokojená. Poslední mediace proběhla v květnu 2019. Nezletilá dochází do poradenského centra, kde probírají otce, školu a aktuální potřeby. S návrhem otce na kratší intervaly střídavé péče nesouhlasila.
9. Otec rovněž potvrdil doposud fungující střídavou péčí o nezletilou. Byly udělány dohody na mediaci, kterými se řídí. Má za to, že nezletilá je v pohodě. Navrhl kratší intervaly střídavé péče z důvodu, že s přítelkyní, která je učitelka, by se mohli intenzivně věnovat přípravě nezletilé na vyučování.
10. Odvolací soud pro rozhodnutí ve věci samé vycházel ze skutkových zjištění soudu I. stupně, a po doplnění dokazování a zhodnocením všech v řízení před soudy obou stupňů provedených důkazů podle zásad obsažených v ust. § 132 o. s. ř. dospěl k jinému právnímu závěru, než k jakému dospěl soud I. stupně.
11. Pro úplnost lze uvést, že z hlediska historie soudních rozhodnutí ohledně péče rodičů o nezletilou a její sourozence (T. nar. XXXX a M. nar. XXXX) rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 14. 8. 2013, č. j. Nc 177/2011 - 464, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 16. 4. 2014, č. j. 59 Co 488/2013- 639, byly všechny v té době nezletilé děti, tj. nezl. T., nezl. M. a nezl. M. svěřeny do péče své matky.
12. V odůvodnění posléze citovaného rozhodnutí odvolacího soudu, v návaznosti na v předmětném řízení provedený znalecký posudek bylo konstatováno, že již v té době panovaly neshody mezi rodiči zejména v oblasti výchovy dětí, kdy „u otce převládá kvalitní

socioekonomická oblast a podporování dětí k činnostem a aktivitám, u matky převládá citová oblast“.

13. Dále v odůvodnění citovaného rozhodnutí se rovněž konstatuje, že: „nezletilá M. je schopna přistoupit k dlouhodobému pobytu s otcem, pokud bude mít souhlas od matky“.
14. Uvedené rozhodnutí bylo změněno rozsudkem téhož soudu I. stupně ze dne 3. 9. 2015, č. j. Nc 177/2011-1194, (pravomocné dne 22. 12. 2015), jímž byla schválena dohoda rodičů, podle které nezl. M. byla svěřena do jejich střídavé péče v týdenních intervalech.
15. Změní-li se poměry, soud změní rozhodnutí týkající se výkonu povinností a práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti i bez návrhu (§ 909 zákona č. 89/2012 Sb. - nový občanský zákoník- dále jen o. z.).
16. Citované ustanovení nepředpokládá, že rozhodnutí o úpravě poměrů dítěte bude měněno vždy, změní-li se okolnosti, za nichž bylo vydáno.
17. Je třeba, aby se jednalo o změnu zásadnějšího charakteru, o podstatnou změnu.
18. Podle ustálené soudní judikatury a praxe změna poměrů odůvodňuje změnu rozhodnutí o péči nezletilého dítěte, popř. soudem schválené dohody o výchově nezletilého dítěte jen tehdy, jestliže jiné okolnosti převažují nad požadavkem stálosti výchovného prostředí nezletilého dítěte, přičemž se musí jednat o změnu poměrů závažnějšího rázu a dosavadní úprava již nezajišťuje nejprůzračnější podmínky pro zdárný vývoj dítěte.
19. Vzhledem k uvedenému bylo nutno posoudit především přehodnocení důvodů pro zachování či změnu dosavadního modelu péče rodičů o nezletilou, tj. střídavé péče, při respektování zásady určujících zájmů nezletilé (§ 866 o. z.), které odvolací soud v daném případě posuzoval individuálně s ohledem na konkrétní případ a situaci, v níž se nachází, přičemž věnoval náležitou pozornost jejím osobním poměrům a potřebám.
20. Z důkazů provedených v tomto řízení podle názoru odvolacího soudu nebylo možno dospět k závěru pro aplikaci ust. § 909 o. z.
21. Nejlepší zájem dítěte je naplněn tehdy, má-li dítě zajištěnou péči vyváženě ze strany obou rodičů, přičemž nebylo prokázáno, že by ji některý z rodičů nebyl nadále schopen řádně zajistit.
22. Soud I. stupně sám neměl pochybnosti a nemá je podle obsahu spisu ani odvolací soud, že u každého z rodičů jsou nadále vhodné výchovné podmínky a předpoklady, jakkoliv neshody mezi rodiči samotnými zejména v oblasti výchovného působení jsou dány již nejméně od zrušení jejich společné domácnosti.
23. Z písemných podání i tvrzení účastníků v průběhu řízení je zřejmá neměnnost přístupu každého z rodičů k výchově dětí, jak již bylo konstatováno ve shora citovaném předchozím rozhodnutí odvolacího soudu.
24. Jejich rozdílnost spočívá u otce v pragmatickém přístupu k působení na výchovu nezletilé směřující k naplnění jejich studijních ambicí a snad i svých rodičovských ambicí, zatímco ve výchovném působení matky na nezletilou převládá citová složka.
25. Přes uvedenou různost výchovného přístupu každého z rodičů ve vztahu k nezletilé nelze mít za to, že by bylo možno jeden nebo druhý z nich zvýhodnit, či naopak negovat.
26. Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově nezletilých a mají jím být všestranně příkladem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině (§ 884 odst. 1 o. z.).
27. V uvedeném ohledu výchovný přístup každého z rodičů nelze považovat za nepřiměřený, ohrožující zdraví nezletilé nebo její rozvoj (§ 884 odst. 2 o. z.).

28. Model střídavé péče u nezletilé probíhá podle soudního rozhodnutí po dobu pěti let, po kterou nezletilá z hlediska chování, prospěchu a osobního rozvoje nevykazuje žádné zásadnější nedostatky a je nepochybné, že má pozitivní vztah k oběma rodičům.
29. Objektivně tedy nebylo shledáno nic, co by svědčilo o změně výchovných poměrů a výchovných podmínek na straně některého z rodičů.
30. Na uvedeném závěru není co měnit navzdory skutečnosti, že představa každého z rodičů o způsobu a úrovni jeho péče o nezletilou a v minulosti snad i o sourozence nezletilé, může být odlišná.
31. Jestliže v poslední době nezletilá verbálně projevuje přání být „dále“, v péči matky a s otcem se stýkat, nelze tento její aktuální postoj přeceňovat, ale ani jej přehlížet.
32. Verbálně projevená nespokojenost nezletilé s daným modelem střídavé péče po téměř pěti letech jeho realizace by měla být signálem pro oba rodiče zejména v souvislosti s jejich rozdílným přístupem k výchově nezletilé.
33. Otec by se měl stát více empatický k aktuálním potřebám nezletilé v jejím aktuálně specifickém věku s tím, aby event. své rodičovské ambice výchovně uplatňoval přiměřeně možnostem, schopnostem a potřebám dcery.
34. Matka objektivně vytvořeným silnějším emotivním poutem mezi ní a dcerou by měla uplatnit v rámci povinnosti ostatně obou rodičů, aktivně se zasadit o vyvážený vztah k nezletilé, zdržením se všeho, co narušuje vztah dcery k oběma rodičům, nebo co výchovu nezletilé ztěžuje.
35. Do toho spadá i vzájemná informační povinnost, podle které rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné, co se týká nezletilé a jejích zájmů (§ 889 o. z.).
36. Jeden z předpokladů fungující střídavé péče je schopnost rodičů komunikovat a spolupracovat.
37. Ze skutečnosti, že střídavá péče, jak již bylo uvedeno, je realizována po delší dobu doposud v zásadě nekonfliktně přes v řízení uplatněné výhrady každého z rodičů i nezletilou samotnou, lze učinit závěr, že rodiče v zásadních věcech týkajících se nezletilé jsou schopni se domluvit, o čemž svědčí i zájem obou rodičů o prospěch nezletilé, podpora v zájmové činnosti nezletilé apod.
38. Dosavadním modelem střídavé péče rodičů o nezletilou byl vytvořen rámec stálého výchovného prostředí, s pevně stanoveným časovým režimem střídání pobytu u každého z nich v rovnoměrném intervalu, ve kterém již střídavá péče po delší dobu byla realizována a lze jej proto považovat nadále za optimální v zájmu nezletilé.
39. Nezletilá doposud byla a je ve střídavé péči rodičů, její nezletilý bratr po uvedenou dobu je ve výlučné péči matky se soudní úpravou styku s otcem, takže zachování stávajícího stavu neovlivňuje ani žádoucí zachování sourozeneckého vztahu za předpokladu, že aktuální negace otce bratrem nezletilé nebude „přenášena“ na vztah nezletilé a otce, čemuž musí být ze strany obou rodičů podle daných možností a vlivu každého z nich zabráněno.
40. Střídavou péči nelze vyloučit z důvodu, že s tímto způsobem výchovy jeden z rodičů nesouhlasí, protože chce mít dítě ve výlučné péči (viz např. nález sp. zn. III. ÚS 1206/09, sp. zn. I. ÚS 266/10).
41. Odvolací soud neshledal ani specifické okolnosti týkající se konkrétního případu, které by bránily v pokračování roky realizované střídavé péči, která je v souladu s nejlepším zájmem nezletilé.

42. Lze shrnout, že podle názoru odvolacího soudu v daném případě byly prokázány důvody, které by objektivně svědčily o tom, že by v porovnání s podmínkami, za nichž byla nezletilá svěřena do střídavé péče rodičů, nastala na straně některého z rodičů nebo na straně samotné nezletilé taková změna poměrů, která by odůvodňovala změnu dosavadního pravomocného rozhodnutí.
43. Nezbyvalo proto než napadené rozhodnutí, u něhož nebyly splněny podmínky pro jeho potvrzení (§ 219 o. s. ř.) nebo zrušení (219a/ o. s. ř.), změnit v zamítavé, výrokem I. tohoto rozhodnutí (§ 220 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).
44. Nákladový výrok II. tohoto rozhodnutí je odůvodněn vzdáním se tohoto nároku účastníky řízení a současně i charakterem řízení, které mohlo být zahájeno i bez návrhu (§ 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 23 věta první z. ř. s.).
45. Lze jen připomenout, že střídavá péče není jen právem rodičů, ale i jejich povinností (srov. rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 238/05, sp. zn. II. ÚS 278/08) stejně jako stanovisko Ústavního soudu (blíže např. I. ÚS 1554/14), podle kterého rodiče by neměli řešit své neshody bojem o dítě či jeho prostřednictvím, ale naopak hledět především na jeho zájem být v péči obou rodičů a hledat nejvhodnější způsob, jak dítěti vytvořit harmonické a láskyplné prostředí, umožňující mu bez negativních vlivů jeho zájem realizovat.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

Zlín 9. října 2019

JUDr. Jiří Rezek v. r.
předseda senátu